

ostravský čolák

časopis Zoologické zahrady
a botanického parku Ostrava

podzim / 2022

ročník XVI.

Zásobte zookuchyň

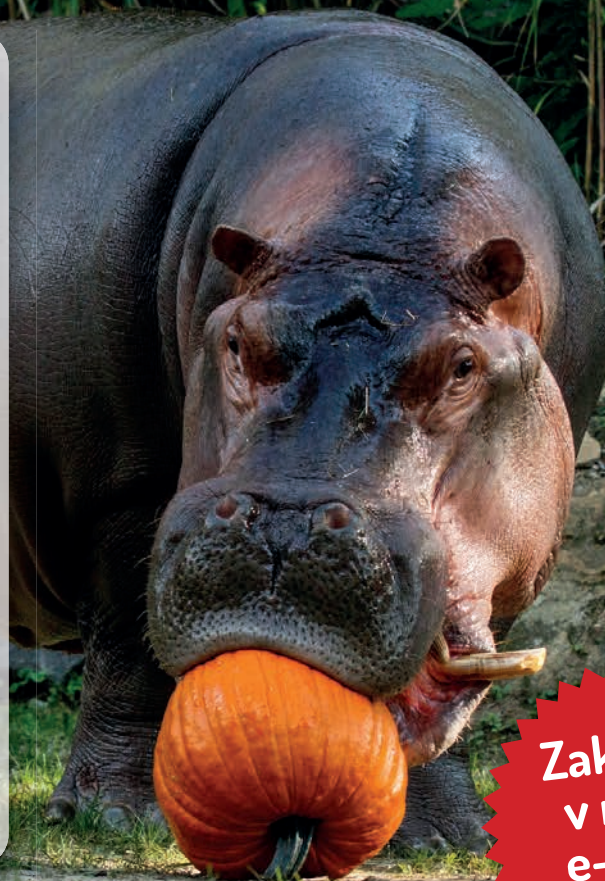
Zookuchyň je místo v zoologické zahradě z nejdůležitějších. Právě zde se připravuje veškeré krmení pro zvířata. A že jich u nás máme – více než pět tisíc! Zookuchyň proto musí být neustále zásobena dostatkem kvalitního krmiva, abychom zvířatům poskytli adekvátní výživu a co nejpestřejší jídelníček.

Symbolicky zásobit naši zookuchyň můžete i Vy, naši milí příznivci a přátelé Zoo Ostrava, velmi jednoduše uhrazením ceny vybraného virtuálního druhu krmiva v rámci výzvy „Zásobte zookuchyň“. Zvířata potřebují každodenní péči, kromě krmiva a vody jim musíme zabezpečit vhodné prostředí, jehož součástí jsou nejrůznější technologie, například filtry v akváriích, bazénech, vzduchotechnika, topení a další.

Náklady na provoz zoo každý jednotlivý den činí téměř 400 tisíc Kč. Získané finanční příspěvky budou použity na výdaje nezbytné pro provoz a fungování zoo, tedy na nákup krmiva, veterinární péči a léčiva, ale i na údržbu areálu.

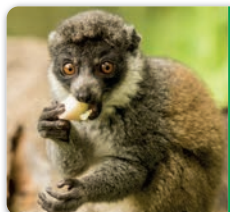
Jako poděkování od nás obdržíte děkovný certifikát.

Děkujeme za Vaši podporu!

**Zakoupíte
v našem
e-shopu.**

www.zoo-ostrava.cz

Kořenová zelenina

Spotřeba kořenové zeleniny je obrovská. Ročně činí 42 000 kg mrkve, 12 000 kg celeru a 8 000 kg pastináku, v zimě pak i 30 000 kg krmné řepy.

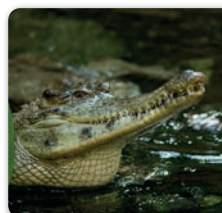
Hmyz

Každý rok spotřebujeme na 28 000 ks švábů, 40 000 ks sarančat, 990 l larev potemníka brazilského, 700 l larev potemníka moučného nebo 800 l cvrčků.

Exotické ovoce

Exotické ovoce dostávají zejména papoušci, ale třeba také šimpanzi a další primáti. Ročně si pochutnají na 3 250 kg hroznového vína či 2 500 kg banánů.

Ryby

Naše zvířata krmíme sladkovodními rybami, např. ploticemi, perlíny nebo okouny. Každý z krokodýlů štiřinatých spořádá 1 kg ryb týdně.

Seno

Seno patří k nejobjavnějším položkám v naší zookuchyni. Ročně ho spotřebujeme téměř 400 tun. Celkové náklady za nákup sena šplhají až k 900 tis. Kč/rok.

Kosti

Kosti tvoří až 80 % potravy našich orlosupů. Každý jich spořádá 0,5 kg/den. Orlosupi mají silnější žaludeční šťávy než jiní dravci, a kosti tak dokáží strávit.

Kuřecí maso

Kuřecího masa se v naší zoo spotřebuje na 800 kg ročně. Kuřecí maso dostávají nejen šelmy nebo draví ptáci, ale např. také makaci nebo mandrili.

Hovězí maso

Každý rok projde naší zookuchyní na 7 tun hovězího masa v hodnotě téměř 900 tis. Kč. Největším jedlíkem je lev indický, který spořádá 4 kg masa denně.

Úvodní slovo ředitele

Vážení příznivci a přátelé ostravské zoo,

rád bych Vám představil podzimní číslo časopisu Ostravský čolek, v němž shrnujeme nejdůležitější události, které proběhly během léta a začátkem podzimu. Jednou z velmi významných událostí druhé poloviny roku bylo bezesporu otevření dvou nových chovatelsko-expozičních zařízení pro dva mimořádně vzácné druhy primátů – makaky lvi a gibony bělolící, které jste do té doby měli možnost pozorovat jen ve starém pavilonu primátů z roku 1966. Tento pavilon – dnes mimochodem pro veřejnost uzavřený – byl plný mříží, bez přirozené zeleně a byl již naprosto chovatelsky i expozičně nevyhovující. Pro ty z Vás, kteří jste makaky a gibony v nových nadčasových stavbách s prostornými výběhy ještě neviděli, jsme připravili krátké představení na následujících dvou stranách. Letošní sezóna však byla úspěšná i v jiných ohledech. Podařilo se například odchovat mnoho

vzácných a raritních druhů zvířat. Alespoň malou část z nich představíme v galerii mláďat. O něco více prostoru jsme věnovali jednomu ze dvou letošních mláďat orlosupa bradatého. Obě jsme opět bezplatně předali, aby byla vypuštěna na vhodných místech do volné přírody. Jedno bylo vypuštěno ve Španělsku, druhé ve Francii. Pro ilustraci Vám podrobněji přiblížíme cestu mladého orlosupa do Francie. Návrat tohoto majestátního dravce do evropské přírody je jeden z nejuspěšnějších mezinárodních repatriačních projektů a jsem hrdý na to, že Zoo Ostrava je už řadu let jeho součástí. Představíme Vám také nový druh, který u nás uvidíte – vikuňu. Tomuto divokému druhu lamy hrozilo před časem úplné vyhubení, ale díky přísným ochranným opatřením jeho početní stavby opět vzrostly. V této souvislosti Vám představíme jakousi protiváhu Červeného seznamu – Zelený status, který je obrazem snah řady ochranných organizací včetně renomovaných zoologických zahrad, a který

vedl v řadě případů k výraznému zlepšení situace mnohých zvířat v jejich domovině. Zařadili jsme i novinky ze záchranných *in situ* projektů, které naše zoo nově podporuje. A nezapomněli jsme ani na děti, „svou“ stránku tradičně najdou na konci časopisu. Další velká událost nastane pravděpodobně později koncem tohoto kalendářního roku. Už během podzimu jsme dosáhli historicky nejvyšší návštěvnosti a koncem roku očekáváme „pokoření“ hranice 600 000 návštěvníků za rok. Bereme to nejen jako ocenění naší práce, ale i jako závazek do příštích let. Děkuji všem, kteří naši/Vaši zoo navštěvujete a podporujete! Významně nám tak pomáháte přečkat nelehké období nárůstu cen energií, krmiv a dalších pro nás zásadních komodit. Stejně tak si velmi vážím podpory našeho zřizovatele a majitele statutárního města Ostrava. Děkuji!

Přeji Vám příjemné počtení!
Jiří Novák

Foto na titulní straně: Samice gibona bělolícího (*Nomascus leucogenys*).

Časopis vydala Zoologická zahrada a botanický park Ostrava, příspěvková organizace v roce 2022. Zoo je otevřena denně po celý rok od 9:00 hodin. Adresa: Michálkoviclá 2081/197, 710 00 Ostrava, telefon: +420 596 241 269 e-mail: info@zoo-ostrava.cz, www.zoo-ostrava.cz (také ve verzi pro slabozraké), GPS 49°50'36.688"N, 18°19'10.615"E. Zřizovatelem Zoo Ostrava je statutární město Ostrava. Autoři textů: Barbara Krzyžanková, Jiří Novák, Šárka Nováková a Jana Strakošová. Autoři fotografií: Enrico Gombala, Tomáš Hanzelka, Markéta Rejlková, Joel Vialettes, Pavel Vlček, Monika Vlčková, Petr Vrána, Demin Wong a archiv zoo. Sazba: Lukáš Pracný. Neprošlo jazykovou korekturou.

Nové expozice v zoo

Dne 15. srpna 2022 byly po dvou letech budování slavnostně otevřeny dva nové chovatelsko-expoziční celky pro vzácné a ohrožené primáty – Wanderu pro makaky lví a Vadtha ni pro gibony bělolící.

Oba druhy doposud obývaly stísněné prostory bez přirozené vegetace ve starém pavilonu primátů – makaci od roku 1978 a giboni od roku 2002. Stavba pochází z roku 1966 a je již naprosto nevyhovující, takže ji v budoucnu čeká demolice. Vzácní primáti se tak dočkali nových a nadčasových chovatelských zařízení, která jim nabízejí mnohem více prostoru, vzrostlé stromy a celkové podmínky důležité pro jejich přirozené projevy a chování. Návštěvníci se také mohou těšit i na zcela nové a dosud nechované druhy zvířat. Giboni pohybující se v korunách stromů ručkováním (brachiací) svou dovednost předvádějí na umělých stromech a bohatém lanoví. Makaci hledají potravu v trávě, ale rádi „vyšťourávají“ chutné larvy hmyzu nacházející se v několika volně ložených rozkládajících se kmenech. A návštěvníci jistě ocení, že mohou aktivní primáty pozorovat z vyhlídek či přes skleněné bariéry.

Wanderu

Stavba nese název, kterým je makak lví označován domorodci. A tento domorodý název byl přejat i do jazyků, jako je například němčina či angličtina. Také v České republice, kde byli tito makaci dříve poměrně běžně chováni, se jim říkalo „wanderáci“. Dnes se však jedná o velice vzácný druh nejen v přírodě, ale také v lidské péči.

Makak lví

(*Macaca silenus*)

Je nejohroženějším druhem makaka. Obývá poslední zbytky tropického deštného lesa v pohoří Západní gháty (Western Ghats) v jihozápadní Indii. Vystupuje až do výšky 2500 m n. m. Žije v malých skupinkách, jejichž teritoria se dříve překrývala a samci migrovali mezi skupinami. V důsledku kácení lesa jsou od sebe jednotlivé populace izolovány, čímž může docházet

k nežádoucímu přibuzenskému křížení a snižování životaschopnosti populací. Ohrožen je i nelegálním lovem. Odhaduje se, že v přírodě žije méně než 2500 dospělých jedinců. V Červeném seznamu IUCN je veden jako ohrožený druh (Endangered). Svě druhové jméno získal podle střapce delších chlupů na ocase (anglicky Lion-tailed macaque), jeho dlouhé stříbřitě zbarvené chlupy okolo hlavy zase připomínají lví hřívu.

Kromě makaků obývají tuto expozici i další druhy zvířat, které nebyly v Zoo Ostrava dosud chované – tana severní, hroznýšek skvrnitý a gekončík noční.

Tana severní

(*Tupaia belangeri*)

Tento drobný živočich o hmotnosti do 150 gramů se vyskytuje ve světlých tropických a subtropických lesích a na plantážích v jihovýchodní Asii. Má štíhlé tělo, protáhlý čenich, dlouhý huňatý ocas a na končetinách ostré dráčky. Svým vzhledem a způsobem života připomíná veverka nebo

plcha, což se ostatně odráží i v domorodém názvu tupai – „zvíře podobné veverce“. Vědci dlouho váhali, kam skupinu asi 20 druhů tan zařadit – mezi hlodavce, hmyzožravce nebo snad primáty? Genetické výzkumy odhalily, že tany jsou nejvíce příbuzné primátům, s nimiž mají i řadu společných znaků, např. nos pokrytý vlhkou kůží (tzv. rhinarium), dobře vyvinutý zrak, ale hlavně relativně velký mozek. Dnes ale patří do samostatného řádu **tany** (Scandentia). Tany jsou denní živočichové. Rychle a hbitě pobíhají v podrostu a hledají plody, semínka, drobné živočichy či vajíčka. K manipulaci s potravou používají přední končetiny. Také velmi obratně šplhají po stromech. Ve stromových dutinách si hledají místa k odpočinku a spánku a odchovu mláďat.

Hroznýšek skvrnitý

(*Gongylophis conicus*)

Tento nápadně zbarvený had má asi 80 cm (samice tohoto škrťáče jsou o něco delší než samci). Obývá sušší oblasti Indie, Nepálu a Pákistánu. Přes den tráví čas zahrabaný

v písku, navečer a v noci vyráží na lov hlodavců, ještěrek a ptáků. Ohrožuje jej zejména lov pro obchod s domácími mazlíčky a hubení kvůli podobnosti s jedovatými hady. Aktuálně je tento druh chován pouze ve třech evropských zoo včetně ostravské.

Gekončík noční

(*Eublepharis macularius*)

Na rozdíl od jiných gekonů má pohyblivá víčka a prsty opatřeny dráčky, díky nimž dokáže lézt po skálách a větvích či vyhrabat díry v písku. Samci bývají větší než samice a dosahují délky až 30 cm a hmotnosti 60 g. Denní horko tráví v úkrytu a v noci vyráží na lov hmyzu a drobných obratlovců. Občas si zpestřuje jídelníček ovocem. V ztluštělém ocasu si ukládá tukové zásoby, které využívá v obdobích s nedostatkem potravy.

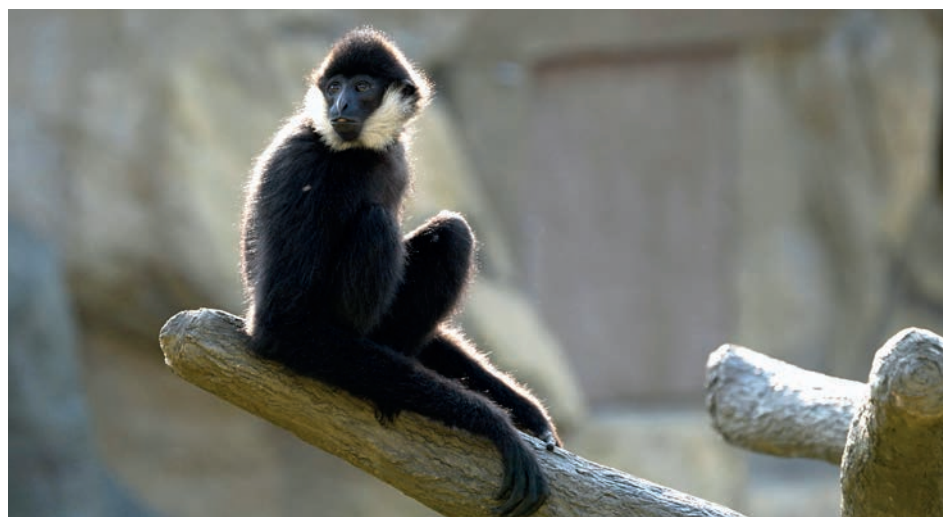
Vadtha ni – Chrám gibbonů

Název Vadtha ni v laoštíně znamená Chrám gibbonů. Stavba je z části zpodobněna jako opuštěný chrám, který postupně zarůstá vegetací. Má tak naznačovat, že největší hrozbou pro tuto arboreální (na stromy vázaná) zvířata je činnost člověka, který odlesňuje a zabírá plochy původního primárního lesa. Přímo hrozbou je také nelegální lov. Naopak, opuštěnou a nevyužívanou stavbu, třeba i starodávný chrám, si příroda může vzít zpět a pozvolna ji zaroste lesem. Giboní nemusí zmizet z povrchu země. Ještě není pozdě. Chrám gibbonů je metafora, jde o znázornění jakési „přetahované“ mezi člověkem a přírodou. Chrámem a posledním útočištěm gibbonů je ve skutečnosti samotný les.

Gibon bělolící

(*Nomascus leucogenys*)

Je jedním z neohroženějších primátů světa. Ve volné přírodě se vyskytuje již jen ostrůvkovitě v severních oblastech Vietnamu a Laosu, kde obývá tropické stálezelené lesy. Původní areál rozšíření byl mnohem větší a souvislý, vyskytoval se i v jihozápadní Číně, kde už byl vyhuben. Úbytek původního lesa pro ně znamená největší hrozbu. V Červeném seznamu IUCN je veden jako kriticky ohrožený druh (Critically Endangered). Tito primáti žijí v malých rodinných skupinách obvykle o 3–5 jedincích. Rodina zabírá desítky hektarů velké teritorium, které hájí vokalizací. Samec se samicí se ve „zpěvu“ doplňují, a utužují tak vzájemné vztahy. Jejich volání zesílené malým hrdelem vakem se nese až na vzdálenost 3 km. Gibon bělolící je primát vyznačující se výraznou pohlavní dvojtvarností. Dospělý samec je černý s bílými lícovými, dospělá samice je běžová s bílými a černými znaky na hlavě. Mládě je po narození zbarvené jako matka, asi po půl roce změní barvu na černou. U dospívajících samic se černá změní opět na běžovou. V Zoo Ostrava je matka zbarvená běžově, ale obě mláďata (samec a samice) jsou ještě černá. Přestože je mladé samičce už sedm let, stále se nepřebarvila. Pokud je v přítomnosti matky, její barvoměna se pozdrží.

Kromě gibbonů obývají i tuto expozici další druhy – venkovní výběh sdílejí giboní se skupinou jelínků vepřích (*Hyelaphus porcinus porcinus*). Návštěvníci je znají z expozice Indie zblízka nebo z projíždky po safari. Další druhy jsou nové – veverka šedobřichá, křepelka čínská, vzácný ještěř krokodýlovec čínský a drobná rybka kardinálka čínská.

Veverka šedobřichá

(*Tamias swinhoei*)

Tento drobný hlodavec o hmotnosti do 85 g a délce asi 10 cm žije v lesích v horských oblastech centrální a jižní Číny a jihovýchodní Asie. Před chladem ji chrání hustá pruhovaná srst a dlouhý huňatý ocas. Živí se semeny, plody a ořechy. Tyto

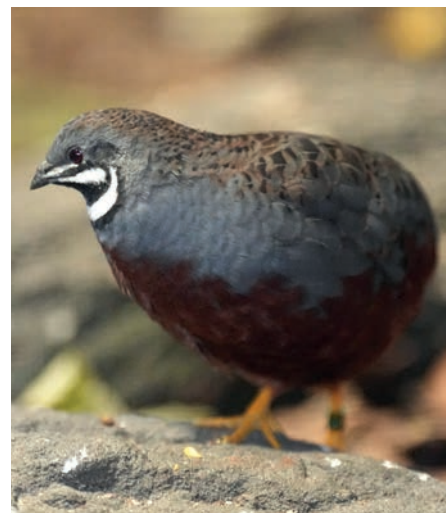

pochoutky si podobně jako naše veverky ukládá do skrýší. Tímto způsobem se podílí na šíření stromů a keřů. Občas si pochutnává i na nektaru tropického zázvoru, a takto přišla k přezdívce „zázvorový lupič“.

Křepelka čínská

(*Coturnix chinensis*)

Pro svou délku do 15 cm patří mezi nejmenší hrabavé ptáky na světě. Sameček je zbarven pestřeji než hnědo-černé kropenatá slepička. Žijí v párech nebo malých hejnech. Zdržují se a hnízdí pouze na zemi ve skrytu hustého porostu, nehadují. Létají

pouze v případě nebezpečí. Slepička si pro hnízdění vyhrabe důlek a vystele jej suchou trávou. Asi po 16 dnech se líhnou kuřata velikosti čmeláka. Jsou nekrmová a v šesti týdnech už zcela opeřená.

Krokodýlovec čínský

(*Shinisaurus crocodilurus vietnamensis*)

Tento asi 40 cm dlouhý ještěř má na ocase dvě řady klenutých šupin, kterými připomíná malého krokodýla (odtud i jeho název), příbuzný ale s těmito plazy není. V přírodě obývá jen malé území na jihovýchodě Číny a severovýchodě Vietnamu. Teprve v roce 2016 byla vietnamská populace popsána jako samostatný poddruh. Chovají jej pouze

čtyři zoo v Evropě, v té ostravské nyní obývá akvaterárium v Chrámě gibbonů. Při odpočinku nehybně leží na větvích a jiných vyvýšených místech na břehu horských lesních potoků. V případě nebezpečí bleskově skočí do vody, kde vydrží až 20 minut. Loví bezobratlé (hmyz, plže) a malé vodní obratlovce (pulce). Zimu tráví hibernací ukrytý v dutinách stromů nebo skal. Krokodýlovec patří mezi ohrožené druhy. Jeho populace klesají v důsledku odlesňování, znehodnocování vodních toků, nelegálního lovu pro konzumaci, tradiční léčitelství a mezinárodní obchod s exotickými zvířaty.

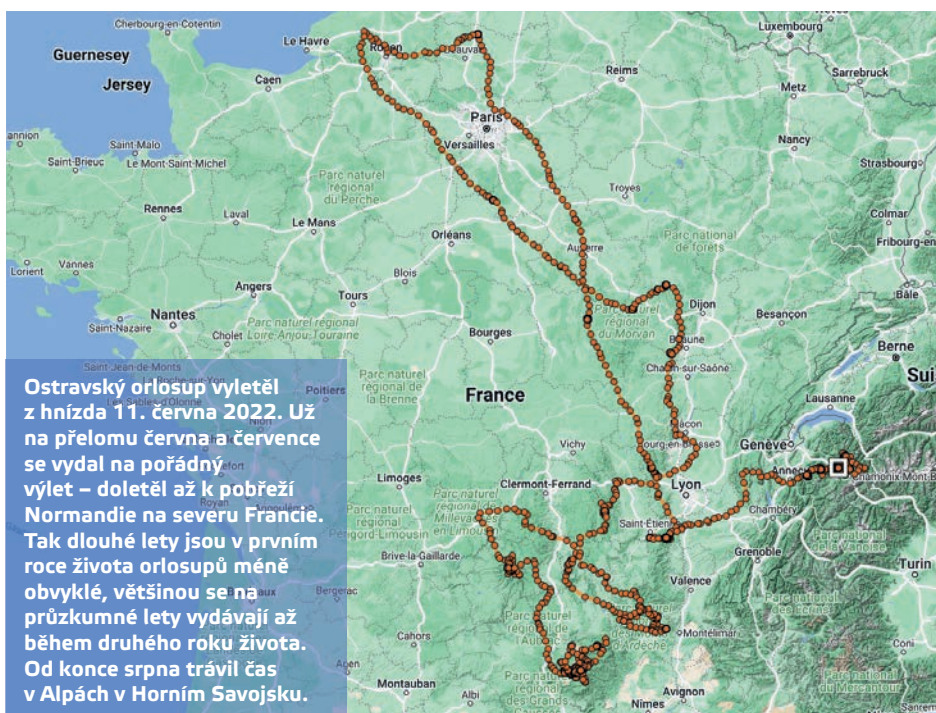
Cesta orlosupa do Francie

Samec orlosupa bradatého, který se vylíhl v ostravské zoo 1. února 2022 a dnes létá nad Alpami ve Francii, je v pořadí 16. orlosupem, kterého Zoo Ostrava poskytla pro vypuštění do volné přírody. Mimořádně úspěšný projekt návratu orlosupů bradatých do přírody naplňuje jeden z hlavních cílů moderních zoologických zahrad, tj. přispět k zachování biologické rozmanitosti, a zároveň představuje konkrétní nápravu škod způsobených přírodě lidskou činností.

Odchov tohoto mláděte nebyl vůbec jednoduchý. Rodičovskému páru se v minulosti podařilo odchovat zatím jen jedno mládě, jejich ostatní potomci museli být podloženi adoptivním rodičům v partnerských zoologických zahradách nebo chovných stanicích. Malý orlosup byl koordinátorem evropského chovu těchto dravců určený k vypuštění do přírody. Proto bylo nutné, aby byl odchován přirozeně

jedinci svého druhu s minimálním zásahem ze strany člověka. Částečná asistence chovatelů však byla v jeho případě nezbytná, protože odchov od začátku provázela nervozita nezkušeného páru. Díky tomu, že hnízdo je nepřetržitě snímáno kamerou, měli chovatelé přehled, co se na hnízdě děje, a v případě nutnosti mohli operativně zasáhnout. Jednalo se zejména o dokrmování mláděte, které nebylo ze

strany rodičů dostačující. Po nějaké době se dokonce začala samice projevovat natolik nervózně, že svůj stres obracela proti svému potomkovi, a proto musela být oddělena. V přítomnosti klidnějšího otce nakonec mladý samec v pořádku dorostl a 6. května 2022 se vydal na cestu do jižní Francie, do národního parku Parc naturel régional des Grands Causses.

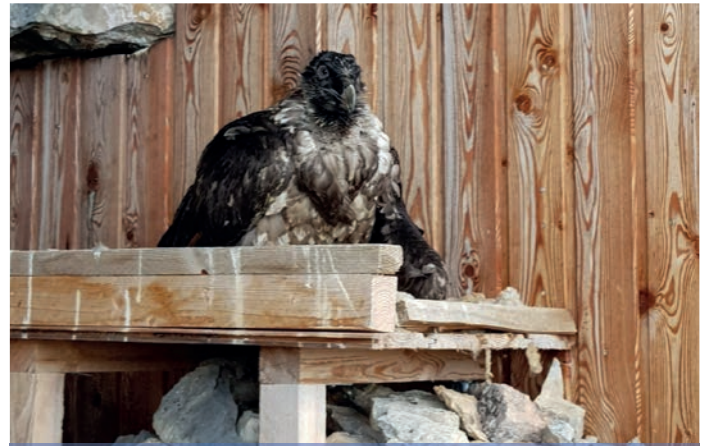

Ostravský orlosup vylétěl z hnízda 11. června 2022. Už na přelomu června a července se vydal na pořádný výlet – doletěl až k pobřeží Normandie na severu Francie. Tak dlouhé lety jsou v prvním roce života orlosupů méně obvyklé, většinou se na průzkumné lety vydávají až během druhého roku života. Od konce srpna trávil čas v Alpách v Horním Savojsku.

Orlosup bradatý (*Gypaetus barbatus*) obývá ostrůvkovitě horské a vysokohorské oblasti Afriky, střední Asie, jižní Evropy a znovu také Alpy. V minulosti byl tento impozantní dravec právě zde člověkem vyhuben. Poslední zástřel je datován z roku 1913. Od 80. let minulého století probíhá mezinárodní projekt návratu orlosupů bradatých do Evropy, do kterého je zapojeno přes 35 evropských zoologických zahrad, včetně ostravské, dále správy národních parků, Světový fond na ochranu přírody (WWF) a také speciálně pro orlosupy zřízené chovné stanice. Do roku 2016 bylo od zahájení tohoto úspěšného projektu v roce 1978 úspěšně v lidské péči odchováno přes 500 mláďat a z toho více než polovina vypuštěna do volné přírody v rámci několika souběžně probíhajících repatriačních projektů v Alpách, v severním a jižním Španělsku, v jižní Francii a na Korsice. Jen díky mimořádnému úsilí všech jednotlivců i zúčastněných institucí se orlosup bradatý na mnoha místech Evropy opět zabydlel a pravidelně se rozmnožuje.

Mladého orlosupa bradatého doprovázela jeho chovatelka z ostravské zoo, dvoudenní cestu autem trávil v náhradním hnízdě – přepravní bedně. Šlo už o 16. orlosupa, kterého ostravská zoo bezplatně poskytla pro vypuštění do přírody.

Ostravský orlosup byl vysazen spolu se samcem odchovaným ve specializované chovné stanici Asters v Horním Savojsku. Přestože orlosupí odchovávají pouze jedno mládě, na místo vysazení se vkládají dva jedinci, aby si dělali společnost a navzájem se motivovali.

Oba orlosupi byli před samotným vypuštěním zváženi, byla jim odebrána krev a byl jim upevněn identifikační kroužek.

Pro pozorování a identifikaci obou ptáků po vylétnutí z hnízda jsou některá pera na křídlech a v ocase odbarvena, aby se při pozorování dalekohledem dali za letu dobře rozeznat.

Orlosupi jsou také vybaveni GPS/GSM vysílačkou – malým baťůžkem upevněným mezi křídly, vážícím jen pár gramů, který ptáky nijak neomezuje v pohybu. Vše je navrženo tak, že nejpozději po pár letech, kdy už vysílačka není funkční, se popruhy uvolní/rozlepi a orlosup ji ze sebe „odhodí“.

Samotné vypouštění probíhá tak, že jsou orlosupové usazeni do připraveného hnízda na skalní římsce, kde jsou nějakou dobu přikrmováni bez vizuálního kontaktu s lidmi. Zatím ještě nejsou schopni letu, aby si dobře vstřípili svůj nový domov. A pak se jednoho dne rozletí nad údolí.

Nový druh v zoo: vikuňa

V Zoologické zahradě a botanickém parku Ostrava se zabydluje nový druh. Je jím zástupce jihoamerické fauny a jeden ze dvou divokých druhů lamy – vikuňa.

Vikuňa (*Vicugna vicugna*) je jedním ze dvou divokých druhů lam žijících v jihoamerické přírodě. Obývá svahy And v Peru, Chile, Bolívii a Argentině ve výšce 3 700 až 4 800 m n. m. Životu ve vysokohorských podmínkách je dobře přizpůsobena – na spodní straně prstů má mozoly, pomocí nichž se bezpečně pohybuje na úzkých stezkách a skalních římsách, červené krvinky jsou schopny v řídké horské atmosféře vázat více kyslíku a před chladem je chráněna velmi hustou srstí. Spokojí se také s chudou horskou vegetací, spásá horské byliny, traviny a některé sukulenty. Vikuně žijí v rodinných skupinách tvořených samcem a 5–10 samicemi s mláďaty. V minulosti byl tento druh nadměrně loven pro srst a maso a čelil konkurenci domácích zvířat, což vedlo k prudkému poklesu populace a vikuňa se zařadila mezi ohrožené druhy. Do první poloviny 90. let minulého století byla na Červeném seznamu ohrožených druhů (IUCN Red List) řazena v kategorii zranitelný (Vulnerable). Díky ochranným aktivitám a zákazu mezinárodního obchodu se podařilo rapidní úbytek zastavit.

Dnes se početnost populace odhaduje na 350 000 dospělých jedinců a v rámci Červeného seznamu byla vikuňa přeřazena do kategorie málo dotčený druh (Least

Concern). Díky tomuto pozitivnímu vývoji byla v roce 2021 zařazena na tzv. Zelený seznam (Green List), respektive byl zveřejněn její **Zelený status** (IUCN SSC Green Status), který prezentuje úspěšné obnovování populací ohrožených druhů pomocí ochranných opatření a představuje jakousi protiváhu Červeného seznamu. Zelený status posuzuje druhy podle tří základních aspektů obnovy:

- 1 **Druh je plně obnoven, pokud je přítomen ve všech částech svého areálu rozšíření.**
- 2 **Druh je životaschopný (tj. nehrozí mu vyhynutí/vyhubení) ve všech částech areálu.**
- 3 **Druh plní své ekologické funkce ve všech částech areálu.**

Tyto faktory určují „zelené skóre“ v rozmezí 0–100 %, které ukazuje, jak daleko je druh od svého „plně obnoveného“ stavu. V případě vikuně je populace aktuálně obnovena ze 67 %, což odpovídá kategorii

mírně oslaben/zredukován (Moderately Depleted). Konkrétně se u vikuní odhaduje, že bez jakýchkoli ochranných opatření by její skóre nepřesáhlo 8 %. V případě, že by se ochranná opatření zastavila, došlo by k vzestupu pytláctví (což je hlavní ochranný problém u tohoto druhu) a to by životaschopnost divokých populací omezilo do deseti let o polovinu na 33 %. Vikuňa je tak ukázkovým příkladem, kdy aktivní ochranná opatření přímo v terénu pomohla důležitému druhu odvrátit nepříznivou situaci. Ukazuje se, že ochrana přírody může být efektivní i úspěšná.

V Zoo Ostrava obývají vikuně výběh v blízkosti Pavilonu indických šelem, naproti kosternímu modelu šavlozubce. Jako první byly přivezeny dvě samice ze Zoo Hannover. Cílem je vytvořit chovné stádo, takže v průběhu podzimu přibude ještě jedna samice a jeden samec.

NE	ID	FR	SD	MD	LD	CD	EW	EX
NOT EVALUATED	INDETERMINATE	FULLY RECOVERED	SLIGHTLY DEPLETED	MODERATELY DEPLETED	LARGELY DEPLETED	CRITICALLY DEPLETED	EXTINCT IN THE WILD	EXTINCT
nehodnocený	neurčitý	plně obnoven	mírně oslaben/zredukován (vyčerpán)	středně oslaben/zredukován (vyčerpán)	z velké části oslaben/zredukován (vyčerpán)	kriticky oslaben/zredukován (vyčerpán)	vyhubený ve volné přírodě	vyhubený

Novinky ze záchranných projektů

Sulawesi Keepers

Zoologická zahrada
a botanický park

Ostrava se stala hlavním partnerem mezinárodní iniciativy Sulawesi Keepers, která propojuje akvaristy, vědce, zoologické zahrady a další ochranné organizace s místními komunitami na indonéském ostrově Sulawesi ve snaze zabránit vyhubení druhů. Ostrov vyniká jedinečnou sladkovodní faunou. Ve starých vulkanických jezerech žijí desítky druhů ryb a bezobratlých (krevety, plži, krabi), které neexistují nikde jinde na světě. Krevety se svou barevností vyrovnávají mořským, plži mají také různě zbarvená těla a délku ulity až 9 cm, takže jsou skutečně nepřehlédnutelné. Endemických druhů bezobratlých je ale mnohem více, tyto dvě skupiny jsou však typicky sulaweským unikátem. Zatím ani všechny druhy nejsou vědecky popsány a některé ani objeveny; než se tak stane, mohou být ale už nadobro ztraceny.

Největším problémem pro endemickou faunu jsou invazní druhy ryb. Ty už v jezerech často dominují a představují konkurenci pro původní druhy ryb. Ještě horší je jejich dopad na početnost endemických plžů; menší druhy jsou už pravděpodobně vyhubené, u větších téměř vymizela mláďata – ryby je požírají. Krevety, které jsou pro velké ryby snadnou kořistí, se před predátory stahují do úkrytů pod kameny. Dno jezer, dříve plné života, dnes porůstají řasy a zanášá kal. Ten se do jezer dostává kvůli odlesňování krajiny, negativní vliv mají i stále přibývajícím vodním stavbám na přítocích jezer a těžba niklu.

Aktivity Sulawesi Keepers

- **vzdělávání místních lidí** – místní často vůbec netuší, jaké jedinečné bohatství se skrývá pod hladinou jezer. Rybáři mnohdy ani nevědí, které ryby jsou původní a které

vysazené a potenciálně invazní. Snahou je zabránit dalšímu vypouštění invazních druhů šířením povědomí o možných a často katastrofálních konfliktech mezi nepůvodními a původními druhy.

- **monitoring stavu sladkovodních biotopů** – nejen prostřednictvím vědeckých expedic a spolupráce s indonéskými univerzitami, ale také za účasti místní veřejnosti, studentů, milovníků přírody, akvaristů a nevládních organizací. Je potřeba sledovat šíření invazních druhů a jejich vliv na původní druhy, příp. testovat vliv různých opatření (selektivní odlov invazních ryb).
- **výzkum** – k porozumění ekologii jezer a účinkům ohrožujících faktorů, získané poznatky bude možné využít i v záchranných chovech v lidské péči. Mnoho druhů sladkovodních ryb a bezobratlých ze Sulawesi zatím neumíme dlouhodobě chovat. Vznik záložních populací a jejich zdárný management je ale vzhledem k rychlosti šíření invazních predátorů nesmírně důležitý pro ochranu sulaweských endemitů.

<https://sulawesikeepers.org/cs/uvod/>

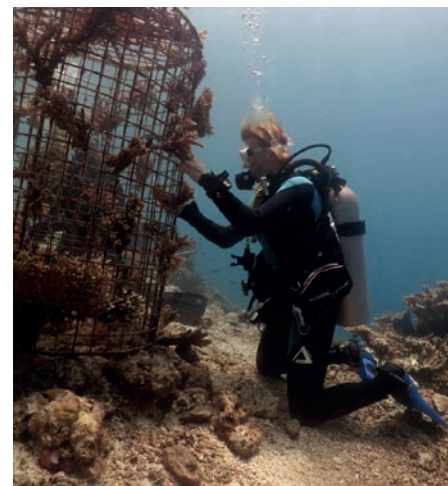
Vesna Panglao Conservation

Zoo Ostrava nově podporuje také neziskovou nevládní organizaci Vesna Panglao Conservation, která chrání a obnovuje korálový ekosystém na filipínském ostrově Panglao. K aktivitám organizace patří zakládání mořských rezervací a osazování **korálových školek**, kterých bylo od roku 2018 založeno více než deset. Školky

jsou umístěny na mořském dně v blízkosti korálového útesu Napaling Point v hloubce 5–7 metrů. Jedná se převážně o poškozené nebo odlomené fragmenty tvrdých korálů nalezené a posbírané na mořském dně, kterými jsou „osázeny“ speciální kovové konstrukce. Už po prvním roce od založení začínají korály růst na novém podloží, a tak dochází k postupnému vytvoření umělého korálového reefu, ve kterém se zabydlují mořští živočichové. Na obnově se podílí celý tým lidí – pracovníci organizace, dobrovolníci či studenti, kteří na ostrov přijíždějí pomoci, nebo místní obyvatelé, kterým leží na srdci budoucnost ostrova. V roce 2022 se instalace osázených konstrukcí zúčastnili i zaměstnanci Zoo Ostrava.

Organizace se soustředí rovněž na vzdělávání místní komunity na ostrově a zabývá se řešením problematiky odpadních vod znečišťujících pobřeží ostrova. V rámci něj byla například vybudována jedna kořenová čistírna odpadních vod přímo v sídle organizace.

Koráli jsou bezobratlí živočichové patřící do kmene žahavci (Cnidaria), kteří tvoří základ ekosystému korálových útesů. Právě korálové útesy dnes čelí obrovským hrozbám zejména v důsledku změn klimatu, ale i nadměrného rybolovu a znečištění moří. Korálové útesy přitom patří spolu s tropickými deštnými pralesy k ekosystémům s největší biodiverzitou na Zemi. Poskytují prostředí k životu a rozmnožování tisícům druhů mořských živočichů. Pevninu chrání před destruktivními vlivy příbojových vln. Řasy rostoucí na jejich povrchu jsou bohatým zdrojem organické hmoty a kyslíku. Jsou zkrátka zásadní pro život na celé planetě.

Galerie mláďat

Mara slaništní

(*Dolichotis salinicola*)

Zoo chová tyto jihoamerické hlodavce příbuzné morčatům od roku 2017 a letos poprvé se chovnému páru narodila mláďata. Dvojčata na svět přišla 13. srpna a k vidění jsou v expozici Jižní Amerika. V přírodě odchovávají mláďata v zemních norách. Samice obvykle rodí dvojčata. Zajímavé je umístění dvou párů mléčných bradavek po stranách těla samice. Na péči o potomky se podílejí oba rodiče.

Vydra malá

(*Aonyx cinerea*)

V dubnu 2021 byl v zoo sestaven nový chovný pár nejmenších vyder světa. Obývá přírodní výběh v expozici Čitván. V srpnu letošního roku porodila mladá samička dvě mláďata a od začátku se o ně pečlivě starala. První týdny po porodu trávila samice s mláďaty v porodní boudě v zázemí, takže návštěvníci neměli možnost je vidět, postupně se ale osměluje a přenáší je i do venkovního výběhu.

Pestřenec podobný

(*Neolamprologus similis*)

Prázdné ulity vodních plžů často poslouží jako úkryt nejrůznějším živočichům. Asi nejznámější je skupina raků/krabů poustevníčků. Také drobná rybka pestřenec podobný ulity ráda využívá jako příležitostný úkryt a také k vytírání a odchovu mláďat. V současné době jsou tak k vidění v akváriu v zadní části pavilonu Tanganika ulity plné mláďat. I proto si tento pestřenec vysloužil označení ryba „šnekáč“.

Pisila americká

(*Himantopus mexicanus*)

V červenci se dvěma páry pisil amerických ve voliéře La Pampa vylíhla mláďata. Pro oba páry to byla rodičovská premiéra a oba ji zvládly velmi dobře. Mláďata pisil jsou po vylíhnutí pokryta hnědo-šedě kropenatým prachovým peřím. Díky tomu jsou téměř neviditelná a nepoutají pozornost predátorů. Rodiče navíc své potomky střeží a cítí-li ohrožení, hlasitým křikem se snaží predátora odlákat.

Barasiga

(*Rucervus duvaucelii*)

Během léta se na safari v největším výběhu Indie narodila dvě mláďata (samečci) barasing – vzácných indických jelenů, které v přírodě ohrožuje především nadměrný lov pro maso a přeměna jejich přirozeného prostředí na pastviny pro dobytek. V České republice je Zoo Ostrava jediná zoo, která tyto vzácné jeleny chová a úspěšně množí. Od roku 2015 vede i Evropský *ex situ* program pro barasingy.

Husička vdovka

(*Dendrocygna viduata*)

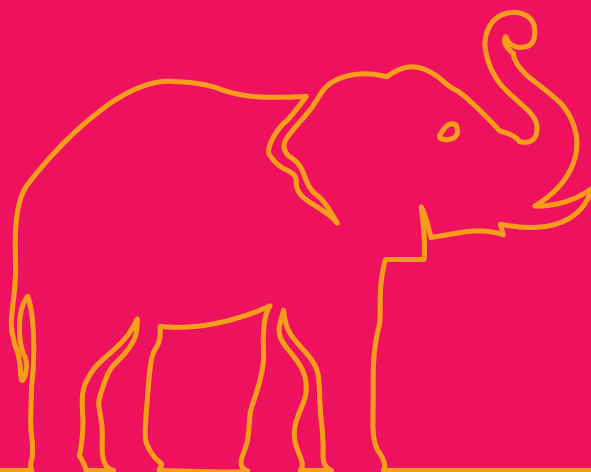
Letos se vylíhlo 24 mláďat, odchovat se podařilo 20 z nich. Většina snesených vajec byla kvůli bezpečnosti inkubována v chovatelském zázemí, ale několik párů inkubovalo své snůšky přímo ve výběhu. Zde dva páry odchovaly čtyři mláďata. Mladé husičky hned po vylíhnutí opouštějí hnízdo a hledají si potravu. Péče rodičů spočívá hlavně v tom, že mláďata střeží a vodí za potravou.

innogy

innogy, silný a spolehlivý dodavatel energií

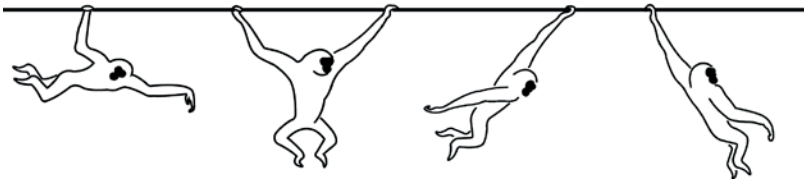
Téměř 20 let dodává **innogy energii**
chovu slonů v ZOO Ostrava

innogy.cz

Powered
by MVM

POZNEJTE NOVÉ EXPOZICE V ZOO OSTRAVA

DO KŘÍŽOVKY DOPLŇ NÁZVY ŽIVOČICHŮ, KTEŘÍ ŽIJÍ V NOVÝCH PAVILONECH WANDERU A VADTHA NI - CHRÁM GIBONŮ. V TAJENCE SE UKRÝVÁ SLOVO OZNAČUJÍCÍ ZPŮSOB POHYBU GIBONŮ. ČESKY SE NAZÝVÁ RUČKOVÁNÍ.

Primát s dlouhými předními končetinami, své teritorium si označuje hlasitým voláním

Had, který se před horkem zahrabává do písku

Nevelký stromový živočich, ani veverka ani opice

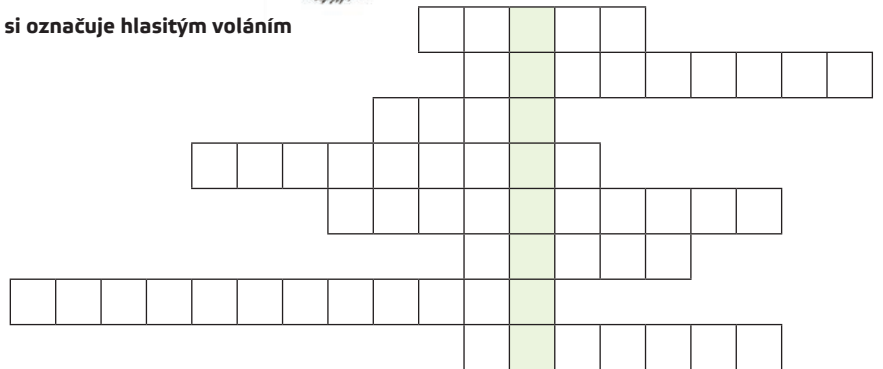
Hlodavec s pružnou srstí – veverka

Drobná ryбка obývající akvaterárium v Chrámu gibbonů

Černý primát se stříbrnou hřívou

Ještěr připomínající svým vzhledem krokodýla

Menší jelen

GIBONI BĚLOLÍCÍ JSOU ZAJÍMAVÍ SVOU BARVOMĚNOU. VYBARVI OBRÁZEK, NA KTERÉM JE DOSPĚLÁ SAMICE S ČERSTVĚ NAROZENÝM MLÁDĚTEM V NÁRUČI A DVĚMA STARŠÍMI MLÁDĚTY. JAKOU BUDOU MÍT BARVU?

